

Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Warszawa, 31 stycznia 2024 r.
znak sprawy: DRE.zw.058.1.2024

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu RP

Dotyczy: Interpelacji nr 756 w sprawie grup producentów rolnych

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na interpelację nr 756 Pani Poseł Marty Wcisło z dnia 10 stycznia 2024 r. w sprawie grup producentów rolnych, w pierwszej kolejności chciałbym wyjaśnić, jakie są możliwe formy zorganizowania w Polsce podmiotów funkcjonujących na rynkach produktów rolnych, a także przywołać podstawy prawne w oparciu o które te podmioty działają.

I. Grupy producentów rolnych – podstawą prawną funkcjonowania tych podmiotów jest ustawa z dnia 15 września 2000 r. o grupach producentów rolnych i ich związkach oraz o zmianie innych ustaw (Dz.U. z 2023 r. poz. 1145, z późn. zm.). Grupy mogą być tworzone przez producentów produktów lub grup produktów, wymienionych w załączniku do rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi (MRiRW) z dnia 19 kwietnia 2016 r. w sprawie wykazu produktów i grup produktów, ze względu na które mogą być tworzone grupy producentów rolnych, minimalnej rocznej wielkości produkcji towarowej oraz minimalnej liczby członków grupy producentów rolnych (Dz.U. z 2020 r. poz. 417, z późn. zm.). Grupy producentów rolnych, w celu reprezentowania swoich interesów, mogą organizować się z kolei w związki grup producentów rolnych. Należy podkreślić, że nie ma możliwości tworzenia grup producentów rolnych na rynku owoców i warzyw.

II. Organizacje Producentów - to podmioty, które mogą być tworzone we wszystkich sektorach produktów rolnych zgodnie z przepisami rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1308/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiającym wspólną organizację rynków produktów rolnych oraz uchylającym rozporządzenia Rady (EWG) nr 922/72, (EWG) nr 234/79, (WE) nr 1037/2001 i (WE) nr 1234/2007 (Dz. Urz. UE L 347 z 20.12.2013, str. 671, z późn. zm.). Organizacje producentów mogą tworzyć zrzeszenia organizacji producentów.

Przepisy rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1308/2013 dotyczące uznawania organizacji producentów zostały zaimplementowane do krajowego systemu prawnego, w ramach którego uregulowano powstawanie organizacji w trzech różnych obszarach:

- 1) Rynek mleka i przetworów mlecznych – na tym rynku organizacje producentów mogą być uznawane w oparciu o ustawę z dnia 20 kwietnia 2004 r. o organizacji rynku mleka i przetworów mlecznych (Dz. U. z 2023 r. poz. 1228) oraz rozporządzenie MRiRW z dnia 5 grudnia 2022 r. w sprawie szczegółowych warunków uznania organizacji producentów i zatwierdzenia jej planu biznesowego oraz uznania zrzeszenia organizacji producentów i organizacji międzybranżowej funkcjonujących na rynku mleka i przetworów mlecznych (Dz. U. z 2022 r. poz. 2591);
- 2) Rynki rolne inne niż rynki mleka i przetworów mlecznych oraz owoców i warzyw - uznawanie organizacji producentów odbywa się na podstawie ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o organizacji niektórych rynków rolnych (Dz. U. z 2023 r., poz. 287), oraz rozporządzenia MRiRW z dnia 5 grudnia 2022 r. w sprawie szczegółowych warunków uznania organizacji producentów i zatwierdzenia jej planu biznesowego oraz uznania zrzeszenia organizacji producentów i organizacji międzybranżowej funkcjonujących na rynkach rolnych innych niż rynki mleka i przetworów mlecznych oraz owoców i warzyw (Dz. U. z 2022 r., poz. 2639);
- 3) Rynki owoców i warzyw - uznawanie organizacji producentów na tych rynkach odbywa się w oparciu o ustawę z dnia 19 grudnia 2003 r. o organizacji rynków owoców i warzyw oraz rynku chmielu (Dz. U. z 2023 r. poz. 1318) oraz o rozporządzenia wykonawcze do tej ustawy.

Należy również wskazać, że na podstawie przepisów rozporządzenia Rady (WE) nr 1234/2007 z dnia 22 października 2007 r. ustanawiającego wspólną organizację rynków rolnych oraz przepisy szczegółowe dotyczące niektórych produktów rolnych (Dz. Urz. UE L 299 z 16.11.2007 z późn. zm.), w państwach członkowskich, które przystąpiły do Unii Europejskiej w dniu 1 maja 2004 r. lub później, mogły być tworzone **wstępnie uznane grupy producentów owoców i warzyw**. Wstępnie uznane grupy producentów były formą funkcjonującą maksymalnie przez okres 5 lat. Po zrealizowaniu tzw. Planu dochodzenia do uznania podmioty te były zobowiązane do uzyskania statusu uznanej organizacji producentów w sektorze owoców i warzyw.

Mając na uwadze treść przekazanej interpelacji która wskazuje, że obszarem zainteresowania Pani Poseł są rynki owoców i warzyw, przekazuję poniższe odpowiedzi dotyczące mechanizmów wsparcia, realizowanych na tych rynkach.

1. Czy w Ministerstwie Rolnictwa istnieje jakkolwiek dokument, z którego wynika, że przed majem 2018 roku Komisja Europejska nałożyła na Polskę kary w wysokości 1,2 miliarda złotych z powodu nieprawidłowości w funkcjonowaniu Grup Producentów Rolnych?

Dokumentami potwierdzającymi nałożenie na Polskę kar są decyzje wykonawcze KE które wskazują, wyrażoną w euro, wysokość kwot wyłączaających niektóre wydatki poniesione przez państwa członkowskie z finansowania Unii Europejskiej. Decyzje wykonawcze Komisji są publikowane w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej. W wyniku przeprowadzanych w Polsce postępowań wyjaśniających KE dotyczących wstępnie uznanych grup producentów owoców i warzyw, programów operacyjnych i uznawania organizacji producentów w sektorze owoców i warzyw, przed majem 2018 r. KE przyjęła poniższe decyzje:

- decyzja wykonawcza Komisji (UE) 2015/1119 z dnia 22 czerwca 2015 r. wyłączaającą z finansowania Unii Europejskiej niektóre wydatki poniesione przez państwa członkowskie z tytułu Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji (EFRG) oraz Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) (Dz. Urz. UE L 182 z 10.7.2015, str. 39) - dotyczy wyłączenia kwoty 55.517.499,79 EUR (postępowanie nr FV/2010/006/PL);

- decyzja wykonawcza Komisji (UE) 2016/2018 z dnia 15 listopada 2016 r. wyłączająca z finansowania Unii Europejskiej niektóre wydatki poniesione przez państwa członkowskie z tytułu Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji (EFRG) oraz Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) (Dz. Urz. UE L 312 z 18.11.2016, str. 26) - dotyczy wyłączenia kwoty 115.800.948,62 EUR (postępowanie nr FV/2013/001/PL);
- decyzja wykonawcza Komisji (UE) 2017/1144 z dnia 26 czerwca 2017 r. wyłączająca z finansowania Unii Europejskiej niektóre wydatki poniesione przez państwa członkowskie z tytułu Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji (EFRG) oraz Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) (Dz. Urz. UE L 165 z 28.6.2017, str. 37) - dotyczy zwrotu na rzecz Polski kwoty 7.510.355,21 EUR (postępowanie nr FV/2013/001/PL);
- decyzja wykonawcza Komisji (UE) 2017/2014 z dnia 8 listopada 2017 r. wyłączająca z finansowania Unii Europejskiej niektóre wydatki poniesione przez państwa członkowskie z tytułu Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji (EFRG) oraz Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) (Dz. Urz. UE L 292 z 10.11.2017, str. 61) - dotyczy wyłączenia kwoty 74.956.008,01 EUR (postępowanie nr FV/2014/101/PL).

Łączna kwota korekty wynikająca z ww. decyzji wynosi 253 784 811,63 EUR.

2. Czy Komisja Europejska przed 2023 rokiem nałożyła na Polskę jakiegokolwiek kary z powodu nieprawidłowości w funkcjonowaniu Grup Producentów Rolnych? Jeżeli tak - kiedy i w jakiej wysokości?

W okresie wskazanym w pytaniu, oprócz kar nałożonych decyzjami wymienionymi w odpowiedzi na pytanie 1, KE przyjęła również następujące decyzje:

- decyzja wykonawcza Komisji (UE) 2020/201 z dnia 12 lutego 2020 r. wyłączająca z finansowania Unii Europejskiej niektóre wydatki poniesione przez państwa członkowskie z tytułu Europejskiego Funduszu Rolniczego

Gwarancji (EFRG) oraz Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) (Dz. Urz. UE L 42 z 14.2.2020, str. 17) – dotyczy wyłączenia kwoty 10.674.548,53 EUR (postępowania nr FV/2016/101/PLRMIB; FV/2017/001/PL; FV/2016/101/PL/DIV);

- decyzja wykonawcza Komisji (UE) 2022/222 z dnia 16 lutego 2022 r. wyłączającą z finansowania Unii Europejskiej niektóre wydatki poniesione przez państwa członkowskie z tytułu Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji (EFRG) oraz Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) (Dz. Urz. UE L 37 z 18.2.2022, str. 63) – dotyczy wyłączenia kwoty 351.906,39 EUR (postępowanie nr FV/2019/203/PL/RLF).

łącznie do 2023 r. kwota korekty w sektorze owoców i warzyw wynikająca z decyzji Komisji Europejskiej wyniosła 264 811 266,55 EUR.

3. Ile dofinansowania z Ministerstwa Rolnictwa i budżetu państwa otrzymali przetwórcy z branży owoców i warzyw w latach 2016-2023 (z podziałem na poszczególne lata)?

W latach 2016-2023 podległa MRiRW Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (ARiMR) wypłaciła przetwórcom z branży owoców i warzyw w ramach PROW 2014-2020 - poddziałanie 4.2 Wsparcie inwestycji w przetwarzanie produktów rolnych, obrót nimi lub ich rozwój oraz w ramach Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności - cz. nr 1 inwestycji A1.4.1. KPO Wsparcie dla mikro, małych i średnich przedsiębiorstw na wykonywanie działalności w zakresie przetwórstwa lub wprowadzania do obrotu produktów rolnych, rybołówstwa lub akwakultury łącznie 499 453 828,77 zł. Szczegółowe dane dla poszczególnych lat zawiera Tabela 1.

Tab. 1

Wsparcie przetwórców owoców i warzyw (zł)		
Rok	PROW 2014-2020	Cz. 1 inwestycji A1.4.1 - KPO
2016	2 839 869,00	
2017	32 607 440,04	
2018	72 901 906,33	
2019	60 627 963,92	
2020	69 233 491,91	
2021	97 131 800,96	
2022	76 791 102,00	
2023	54 737 001,00	32 583 253,61

4. Ile środków otrzymały Grupy Producentów Owoców i Warzyw lub Organizacje Producentów Owoców i Warzyw w latach 2016-2023 (z podziałem na poszczególne lata)?

W latach 2016-2023 w ramach I filara WPR podmioty funkcjonujące na rynkach owoców i warzyw otrzymały od ARiMR wsparcie w wysokości 495 413 529,27 zł, w tym wstępnie uznane grupy producentów owoców i warzyw 393 714 030,38 zł, natomiast uznane organizacje producentów owoców i warzyw 101 699 498,89 zł. Szczegółowe dane dla poszczególnych lat zawiera Tabela 2.

Tabela 2.

Wsparcie podmiotów na rynkach owoców i warzyw (zł)		
Rok	Wstępnie uznane grupy producentów owoców i warzyw	Uznane organizacje producentów owoców i warzyw
2016	297 564 046,04	346 112,05
2017	80 504 452,79	1 443 693,84
2018	2 774 043,52	8 708 425,99
2019	8 462 221,39	16 644 108,20
2020	298 315,89	17 546 665,00
2021		18 516 757,72
2022		19 215 343,96
2023	4 110 950,75	19 278 392,13

Należy przy tym mieć na względzie, że łączna kwota pomocy publicznej udzielonej grupom producentów owoców i warzyw z tytułu realizacji planów dochodzenia do uznania (planów, których celem było spełnienie przez grupę producentów owoców

i warzyw warunków uznania za organizację producentów owoców i warzyw) w całym okresie, w którym miało ono zastosowanie, wyniosła 7,92 mld zł. W ramach udzielanej grupom pomocy inwestycyjnej refundowano 75% kosztów kwalifikowanych.

5. Grupy Producentów Owoców i Warzyw które realizowały inwestycje ze wsparciem ze środków krajowych i unijnych miały obowiązek utrzymania tzw. trwałości projektu przez 5 lat od zakończenia całej inwestycji, a ponadto przez 10 lat miały obowiązek obracać na nich tylko produktami świeżymi. Czy podobne kryteria obowiązywały również przetwórców owoców i warzyw od 2016 do 2023 r.?

Zgodnie z § 1 rozporządzenia MRiRW w sprawie szczegółowych warunków przyznawania pomocy finansowej wstępnie uznanej grupie producentów owoców i warzyw oraz wykazu kwalifikowanych kosztów inwestycji ujętych w zatwierdzonym planie dochodzenia do uznania (Dz.U. z 2020 r. poz. 1701), wstępnie uznana grupa producentów owoców i warzyw była zobowiązana do niezbywania, nieudostępniania innemu podmiotowi inwestycji objętej dofinansowaniem oraz wykorzystywania tej inwestycji zgodnie z jej przeznaczeniem, jakim było przygotowanie owoców i warzyw do sprzedaży zgodnie z zatwierdzoną grupą produktów, przez okres:

- a) 5 lat od dnia nabycia narzędzia, maszyny, urządzenia lub samochodu ciężarowego,
- b) 10 lat od dnia nabycia lub oddania do użytku budynku lub budowli,
- c) 10 lat od dnia nabycia gruntu.

Mechanizmy wsparcia przetwórstwa w latach 2016-2023 również przewidują zobowiązania dotyczące utrzymania efektów realizacji przedsięwzięcia. Zgodnie z § 4 ust. 1 rozporządzenia MRiRW w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania oraz wypłaty pomocy finansowej w ramach poddziałania „Wsparcie inwestycji w przetwarzanie produktów rolnych, obrót nimi lub ich rozwój” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 (Dz.U. z 2022 r. poz. 1538) pomoc przyznaje się, jeżeli podmiot ubiegający się o przyznanie pomocy zobowiąże się, że po złożeniu ostatniego wniosku o płatność do dnia, w którym upływa 5 lat od dnia dokonania płatności końcowej, w każdym roku będzie:

- a) nabywał co najmniej 50% ilości produktów rolnych przeznaczonych do produkcji lub sprzedaży hurtowej na podstawie co najmniej jednorocznych

umów, obejmujących mechanizm ustalania cen nabycia tych produktów, zawieranych bezpośrednio z:

- i. producentami rolnymi,
  - ii. grupami producentów rolnych, lub wstępnie uznanymi grupami producentów owoców i warzyw lub organizacjami producentów,
  - iii. związkami grup producentów rolnych, lub zrzeszeniami organizacji producentów,
  - iv. podmiotami wstępnie przetwarzającymi produkty rolne, które nabywają surowce od producentów rolnych na podstawie umów, lub
- b) wykorzystywał do zamrażania i przechowywania co najmniej 50% ilości produktów rolnych w ramach świadczenia usług w tym zakresie na podstawie co najmniej jednorocznych umów zawieranych z podmiotami wymienionymi w lit. a lub podmiotami, które nabywają te produkty na podstawie umów zawartych z producentami rolnymi, lub
- c) przetwarzał co najmniej 50% ilości produktów rolnych na podstawie co najmniej jednorocznych umów o świadczenie usług innych niż wymienione w lit. b, zawieranych z podmiotami wymienionymi w lit. a lub podmiotami, które nabywają te produkty na podstawie umów zawartych z producentami rolnymi.

Zgodnie natomiast z § 4 ust. 3 rozporządzenia MRiRW w sprawie szczegółowego przeznaczenia, warunków i trybu udzielania wsparcia dla mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw na wykonywanie działalności w zakresie przetwórstwa lub wprowadzania do obrotu produktów rolnych, rybołówstwa lub akwakultury w ramach Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności (Dz.U. z 2022 r. poz. 1819) wsparcia udziela się, jeżeli przedsiębiorca ubiegający się o wsparcie zobowiąże się, że co najmniej do dnia upływu 5 lat od dnia zawarcia umowy o objęcie przedsięwzięcia wsparciem będzie utrzymywał efekty realizacji przedsięwzięcia oraz będzie właścicielem albo współwłaścicielem, albo stroną umowy dzierżawy albo najmu nieruchomości, na której będzie realizowane przedsięwzięcie objęte wsparciem, i będzie korzystał z budynków, budowli, maszyn, urządzeń lub środków transportu zgodnie z celem ich dofinansowania.

6. Czy kryteria trwałości projektów w przypadku przetwórców owoców i warzyw w latach 2016-2023 były liczone od dnia złożenia wniosku lub wcześniej?

Jak wynika z przepisów przywołanych w odpowiedzi na pytanie 5, w odniesieniu do wsparcia w ramach PROW 2014-2020 poddziałanie 4.2, efekt trwałości jest liczony od dnia dokonania płatności końcowej, tj. po zrealizowaniu całej operacji. We wsparciu w ramach części nr 1 inwestycji A1.4.1. KPO efekty trwałości są liczone od dnia zawarcia umowy.

7. Grupy Producentów Owoców i Warzyw przez pierwsze 5 lat realizacji Planu Dochodzenia do Uznania miały obowiązek kupowania mniej 50 % towarów od rolników spoza Grupy oraz przez pierwsze lata nie mogły wpuszczać tych produktów rolnych na obiekty z dofinansowania – czy przetwórcy również mają taki obowiązek?

Odnosząc się do warunku polegającego na ustaleniu wymaganego poziomu przychodów ze sprzedaży produktów pochodzących od członków grupy należy wskazać na zasadnicze różnice między celami mechanizmu wsparcia wstępnie uznanych grup producentów owoców i warzyw, a mechanizmu wsparcia przetwórstwa. Realizowane inwestycje w ramach planu dochodzenia do uznania musiały być dostosowane do wielkości produkcji owoców i warzyw zakupionych przez grupę od jej członków. W związku z tym, zgodnie z § 1 ust. 3 rozporządzenia MRiRW w sprawie warunków wstępnego uznawania grup producentów owoców i warzyw, uznawania organizacji producentów owoców i warzyw i ich zrzeszeń oraz warunków i wymagań, jakie powinny spełniać plany dochodzenia do uznania (Dz.U. z 2017 r. poz. 1823), podmiot zrzeszający producentów owoców i warzyw składał zobowiązanie, że ponad połowa przychodów ze sprzedaży produktów należących do grupy produktów, ze względu na które wnioskuję o wstępne uznanie, będzie pochodziła ze sprzedaży tych produktów wytworzonych przez producentów zrzeszonych w tym podmiocie.

W przypadku mechanizmu wsparcia przetwórstwa występuje natomiast obowiązek nabywania co najmniej 50% ilości produktów rolnych przeznaczonych do produkcji lub sprzedaży hurtowej na podstawie jednorocznych umów, obejmujących mechanizm ustalania cen nabycia tych produktów, zgodnie z przepisem z § 4 ust. 1 rozporządzenia MRiRW w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania oraz wypłaty pomocy finansowej w ramach poddziałania „Wsparcie inwestycji w przetwarzanie

produktów rolnych, obrót nimi lub ich rozwój" objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020, przywołanym w odpowiedzi na pytanie 5.

8. Czy obecnie prawo pozwala na obiektach dofinansowanych u przetwórców owoców i warzyw w trakcie trwałości projektu przechowywać towary z poza Unii Europejskiej?

W odniesieniu do wsparcia w ramach PROW 2014-2020 poddziałanie 4.2 wymogi co do pochodzenia towaru są weryfikowane pod kątem wypełnienia obowiązku nabywania co najmniej 50% ilości produktów rolnych przeznaczonych do produkcji lub sprzedaży hurtowej na podstawie jednorocznych umów (przywołanym w odpowiedzi na pytanie 5). W przepisach rozporządzenia dotyczącego mechanizmu wsparcia przetwórstwa w ramach KPO odnoszących się bezpośrednio do przetworów z owoców lub warzyw, nie jest weryfikowane pochodzenie przechowywanych towarów.

9. Czy przetwórcy mają obowiązek zawierania umów kontraktacyjnych z rolnikiem przed dostawą produktów rolnych?

Przetwórcy nie mają obowiązku zawierania umów kontraktacyjnych z rolnikami. Zawieranie umów kontraktacyjnych pomiędzy rolnikami, a zakładami przetwórstwa rolno-spożywczego odbywa się na zasadach dobrowolności.

W celu tworzenia warunków sprzyjających upowszechnianiu trwałych dobrowolnych powiązań producentów rolnych z przetwórcami i handlowcami w formie umów kontraktacyjnych uwzględniających interesy obu stron Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi stale zachęca do zawierania długoterminowych umów na dostarczanie produktów rolnych zarówno wśród rolników jak i podmiotów nabywających produkty rolne. Przykładowy wzór umowy kontraktacji, opracowany przez MRiRW, UOKiK, KOWR oraz przedstawicieli sektora rolnego, znajduje się na stronie internetowej MRiRW:

<https://www.gov.pl/web/rolnictwo/umowa-kontraktacji-w-sektorze-owocow-proponowane-przedzialy-cenowe-w-sezonie-2019-r>

Wskazać również należy, że ustawą z dnia 11 marca 2004 r. o organizacji niektórych rynków rolnych, od 3 października 2015 r. wprowadzony został obowiązek zawarcia pisemnej umowy na dostarczenie produktów rolnych pomiędzy producentem produktów rolnych, a pierwszym nabywcą. Wymieniony obowiązek dotyczy poniższych produktów rolnych: zboża, burak cukrowy, mleko surowe, chmiel, len i konopie, owoce i warzywa, tytoń, wołowina i cielęcina, wieprzowina, baranina i kozina, jaja oraz mięso drobiowe.

Z wyrazami szacunku

z up. Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi
Michał Kołodziejczak
Sekretarz Stanu
/podpisano elektronicznie/

Do wiadomości:

Kancelaria Prezesa Rady Ministrów